

Leszek Poleszak

"Osobowość kaznodziei dzisiaj : rozważania nieobojętne", Gerard Siwek, Kraków 2014 : [recenzja]

Symposium 21/2(33), 277-280

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

ks. Leszek Poleszak SCJ
Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w Stadnikach

RECENZJA: GERARD SIWEK, *OSOBOWOŚĆ
KAZNODZIEI DZISIAJ.
ROZWAŻANIA NIEOBOJĘTNE,*
KRAKÓW 2014, SS. 214.

REVIEW: GERARD SIWEK, *OSOBOWOŚĆ KAZNODZIEI
DZISIAJ. ROZWAŻANIA NIEOBOJĘTNE,*
KRAKOW 2014, PP. 214.

W roku 2014 ukazała się w Krakowie w Wydawnictwie Homo Dei książka ks. dra hab. Gerarda Siwka CSsR pt. *Osobowość kaznodziei dzisiaj. Rozważania nieobojętne*. Autor publikacji, emerytowany pracownik naukowy Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, jest współzałożycielem i pierwszym kierownikiem Studium Homiletycznego w Instytucie Liturgicznym UPJPII, współtwórcą i pierwszym redaktorem serii wydawniczej „Redemptoris Missio”. Jest także cenionym teoretykiem i praktykiem przepowiadania, autorem licznych artykułów i książek o charakterze naukowym i popularnonaukowym.

We wstępie do swojej książki autor wyjaśnia, że omawia ona zagadnienie głoszenia słowa Bożego w dzisiejszym świecie, z szczególnym uwzględnieniem osoby głosiciela Dobrej Nowiny. Zdaniem ks. Siwka, w dobie chętnego korzystania w głoszeniu Ewangelii ze środków technicznych należy mocno kłaść akcent na osobę głosiciela, na jego osobo-

wość, która powinna być zakorzeniona w tym, co pochodzi od Ducha. Przywołując słowa św. Pawła, który w Liście do Rzymian dokonuje jasnego rozróżnienia: „Ci bowiem, którzy żyją według ciała, dążą do tego, czego chce ciało; ci zaś, którzy żyją według Ducha – do tego, czego chce Duch” (Rz 8,5), autor publikacji konstatuje, że współcześni głosiciele słowa Bożego mają dążyć do tego, czego chce Duch. W podobnych słowach określa to papież Franciszek, który w adhortacji apostołskiej *Evangelii gaudium* stwierdza, że duch nowej ewangelizacji domaga się ewangelizatorów z Duchem (por. EG 259-262).

Akcentując znaczenie szeroko rozumianej duchowości współczesnych ewangelizatorów, autor książki kładzie akcent na to, że bazą, a jednocześnie sprawdzianem autentycznej i żywej duchowości chrześcijańskiej – jak przypomina Benedykt XVI w adhortacji *Verbum Domini* – „jest słowo Boże, głoszone, przyjęte, celebrowane i rozważane w Kościele” (VD 121). Mówiąc o „osobowości” głoszącego słowo Boże, trzeba ją pojmować w kontekście współczesnej kultury, która – zdaniem ks. Siwka – umniejsza znaczenie samego słowa, a więc i osoby je wypowiadającej. Stąd często pojawia się tendencja do zastępowania słowa światłem, obrazem, dźwiękiem czy spektaklem. Autor podkreśla, że pomysłowość współczesnych ewangelizatorów jest tutaj naprawdę wielka. Jednak jego zdaniem, problem pojawia się wtedy, kiedy uświadomimy sobie, że głoszenie słowa Bożego musi mieć wymiar osobowy, ponieważ centrum chrześcijaństwa jest Osoba. Stąd też także współczesna homilia musi być świadectwem o doświadczeniu osobistego spotkania ze zmartwychwstałym Panem i dzieleniem się tym, co to spotkanie zrodziło w sercu osoby przepowiadającej. Przywołując Tradycję Kościoła oraz sposoby przekazu wiary już od samych jego początków, autor zauważa, że w kwestii sposobu dzielenia się wiarą i jej przekazywania nic się przez wieki nie zmieniło. Swoją siłę i skuteczność ewangelizacja czerpie właśnie z doświadczenia żywego słowa Bożego i ze świadectwa życia, którego nie da się zastąpić poprzez zastosowanie gier językowych czy wyszukanych chwytów retorycznych. Jedynie przekaz osobistego doświadczenia wiary wytwarza pomiędzy głosicielem a słuchaczami przestrzeń obecności słowa Bożego, które zaczyna działać w sercach osób jednoczących się na modlitwie.

Publikacja została podzielona na dziesięć rozdziałów. W kolejnych odsłonach omawiane są następujące zagadnienia: wymiary duchowości (ludzki, religijny, mistagogiczny, charyzmatyczny i misyjny), misterium słowa głoszonego (Słowo, które było na początku, którego się słucha i które się głosi), powołani do głoszenia (wybór Boga, dziedzictwo Tradycji, zasada duszpasterska, źródło optymizmu), słudzy słowa Bożego, znaczenie słowa ludzkiego, w gronie uczniów Jezusa, w epoce mediów (nowe szanse, problemy, wyzwania), tajemnica skuteczności (skuteczność Boska, ludzka, sakramentalna), zmęczenie słowem (doświadczenie małej skuteczności słowa, poczucie archaiczności pełnionej funkcji, osłabienie wiary w misterium posługi) oraz wzrastanie przez przepowiadanie. Przedstawione tematy w całości koncentrują się na zagadnieniu głoszenia słowa Bożego, rozwijając je w sensie ścisłym, ewangelizacyjnym i kerygmatycznym.

Warto w tym miejscu przytoczyć ciekawe spostrzeżenie autora, że XX wiek jest nazywany wiekiem nowego odkrycia Biblii, a zarazem wiekiem odkrywania misterium słowa w najbardziej uniwersalnym jego wymiarze. Wcielenie Syna Bożego, opisane w prologu Ewangelii św. Jana w słowach: „Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas” (J 1,14), dowartościowało wszystkie słowa i wskazało na metafizyczny wymiar ludzkiego słowa. Dzisiaj uświadamiamy sobie, że prawda ta żyje w Kościele, który w szczególny sposób strzeże Słowa i głosi Je światu. Tutaj objawia się także odpowiedzialność wszystkich sług Słowa, duchownych i świeckich, którzy na ambonie i poza nią winni coraz bardziej stawać się świadkami Słowa. Ich skuteczność jest wprost proporcjonalna do ich wiary w moc słowa w jego metafizycznym wymiarze.

Autor publikacji kładzie mocny akcent na zagadnienie słuchania i przyjmowania słowa Bożego, co jest podstawą i warunkiem skuteczności przepowiadania. Co więcej, wymóg słuchania słowa Bożego stawia w opozycji do zewnętrznych środków i metod głoszenia. W ten sposób wyraża nawet sprzeciw wobec „audiowizualnych spektakli ewangelizacyjnych”, które odwracają uwagę od tego, co istotnie wpływa na skuteczność głoszenia Dobrej Nowiny – żywej wiary, autentycznego sposobu życia i gorliwej modlitwy. Te wartości – zdaniem autora – koncentrują

uwagę słuchaczy na Osobie Jezusa Chrystusa i zdobywają ich dla Niego, odciągając jednocześnie od „hałaśliwych ludycznych misteriów”.

Omawiana publikacja, bazująca na aktualnym nauczaniu Magisterium Kościoła, a także na Tradycji, wydaje się dzisiaj bardzo potrzebna i pożyteczna. Chociaż powinno się ją polecić przede wszystkim tym, którzy, stając na ambonie, biorą odpowiedzialność za to, co i w jaki sposób głoszą, bez wątpienia jest także wartościowa i godna polecenia dla wszystkich, którzy pragną słuchać słowa Bożego i je przyjmować. Treści zawarte w książce stanowią ważną pomoc w rozwoju życia duchowego głosicieli Dobrej Nowiny i wiernych świeckich. Co więcej, przyjęcie ich prowadzi do wewnętrznej przemiany, której owocem jest radość z przyjęcia słowa Bożego.